

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O ZAŠTITI, OČUVANJU I UPOTREBI JEZIKA SRPSKOG NARODA I
ĆIRILIČKOG PISMA**

Banja Luka, septembar 2021. godine

PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)

ZAKON
O ZAŠTITI, OČUVANJU I UPOTREBI JEZIKA SRPSKOG NARODA I
ĆIRILIČKOG PISMA

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se sistem zaštite, očuvanja i način korišćenja jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika), kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa.

Član 2.

Jezikom srpskog naroda, u smislu ovog zakona, smatra se standardizovan i normiran tip jezika, s ijekavskim i ekavskim književnim izgovorom, kao sredstvo i opšte dobro nacionalne kulture.

Član 3.

Ćiriličkim pismom, u smislu ovog zakona, smatra se standardizovan tip ćirilice jezika srpskog naroda, koja predstavlja temelj kulturnog i nacionalnog identiteta.

Član 4.

Jezik srpskog naroda i ćiriličko pismo predstavljaju nematerijalno kulturno dobro od izuzetnog značaja za Republiku.

Član 5.

Jezik srpskog naroda i ćiriličko pismo, kao nematerijalno kulturno nasljeđe, u smislu ovog zakona, predstavljaju sredstvo i opšte dobro za Republiku, koji pružaju osjećaj identiteta i kontinuiteta srpskog naroda na način kojim se uvažava njegov integritet i štiti njegova kulturna vrijednost.

Član 6.

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje ženskog ili muškog roda podrazumijevaju oba pola.

Član 7.

Sistem zaštite i očuvanja jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma predstavlja:

- 1) jedinstven pristup očuvanju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa,
- 2) zaštitu i očuvanje jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa i prenošenje budućim generacijama u izvornom obliku,

3) stvaranje neophodnih uslova za očuvanje jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa i preduzimanje potrebnih mjera za jačanje svijesti o značaju njegovog korišćenja,

4) širenje saznanja o vrijednostima i značaju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa,

5) podsticanje pravilnog izražavanja, poznavanja i pravilne upotrebe jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma.

Član 8.

Jedinstven pristup očuvanju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa podrazumijeva obavezu svih organa, organizacija i drugih pravnih lica da, prilikom korišćenja ćiriličkog pisma u pravnom prometu, koriste standardizovan oblik ćiriličkog pisma, poštujući njegov integritet i štiteći njegovu kulturnu vrijednost.

Član 9.

Republičkim propisima i propisima jedinica lokalne samouprave, u skladu sa posebnim zakonima, mogu se ustanoviti poreske i druge administrativne olakšice za privredne i druge subjekte koji u svom poslovanju, odnosno u obavljanju svoje djelatnosti odluče da koriste ćiriličko pismo, što uključuje i korišćenje ćiriličkog pisma u elektronskim medijima i prilikom izdavanja štampanih javnih glasila.

Član 10.

(1) Kulturne i druge manifestacije koje se finansiraju ili sufinansiraju iz javnih sredstava obavezne su da, s ciljem promovisanja, očuvanja i njegovanja ćiriličkog pisma, imaju logo i naziv manifestacije ispisan na ćiriličkom pismu.

(2) Manifestacije iz stava 1. ovog člana koje imaju logo i naziv manifestacije ispisan na latiničkom pismu, obavezne su da imaju logo i naziv manifestacije ispisan i na ćiriličkom pismu.

Član 11.

(1) Društvena briga o zaštiti i očuvanju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma naročito se ogleda u:

1) promovisanju, očuvanju, njegovanju i obaveznoj primjeni norme standardizovanog jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma,

2) očuvanju i širenju poštovanja za dijalekte u njihovoj specifičnoj funkcionalnoj upotrebi,

3) podršci proučavanju i afirmaciji srpskog pisanog nasljeđa i njegovoj zaštiti od prisvajanja i falsifikovanja,

4) podršci zaštiti i očuvanju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma u zemlji i inostranstvu.

(2) O normiranju, njegovanju, unapređenju i zaštiti jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma brine se Savjet za standardizaciju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma (u daljem tekstu: Savjet), u saradnji sa drugim kulturnim, naučnim i obrazovnim institucijama i ustanovama.

(3) Vlada Republike Srpske, na prijedlog ministarstva nadležnog za poslove kulture, imenuje Savjet, na period od četiri godine.

(4) Savjet broji sedam članova, od kojih su najmanje dva člana predstavnici Odbora za standardizaciju srpskog jezika.

Član 12.

Savjet u svom radu:

- 1) analizira i daje mišljenja o stanju jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma,
- 2) daje sugestije u kreiranju i sprovođenju sistema zaštite i očuvanja jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma,
- 3) daje prijedloge za razvoj i unapređenje stanja jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma,
- 4) daje sugestije i prijedloge za unapređenje drugih pitanja u oblasti zaštite, očuvanja i korišćenja jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma,
- 5) podnosi izvještaj o radu Vladi Republike Srpske.

Član 13.

(1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo prosvjete i kulture.

(2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove, putem nadležnih inspektora.

Član 14.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj organ, organizacija i drugo pravno lice ukoliko prilikom korišćenja ćirilčkog pisma u pravnom prometu postupa suprotno članu 8. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj organizator kulturne i druge manifestacije ukoliko postupa suprotno članu 10. ovog zakona.

Član 15.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI, OČUVANJU I UPOTREBI JEZIKA
SRPSKOG NARODA I ĆIRILIČKOG PISMA

(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti, očuvanju i upotrebi jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma sadržan je u Amandmanu XXXII t. 6. i 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje brigu o djeci i omladini, obrazovanju, kulturi i zaštiti kulturnih dobara, fizičkoj kulturi, kao i u članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.04-020-2585/21 od 26. avgusta 2021. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje brigu o djeci i omladini, obrazovanju, kulturi, zaštiti kulturnih dobara i fizičkoj kulturi, kao i u članu 70. Ustava, kojim je utvrđeno da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav 1. t. 5) i 6) Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14) i članom 213. stav 2. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Srpske“, broj 66/20), u obrazloženju zakona naveo razloge za donošenje ovog zakona, kao i razloge za donošenje zakona po hitnom postupku.

Predloženim zakonom je uređen sistem zaštite, očuvanja i način korišćenja jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma.

Jezik srpskog naroda i ćiriličko pismo su definisani kao nematerijalno kulturno dobro od izuzetnog značaja za Republiku. Uređen je sistem zaštite i očuvanja jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma, kao i obaveza da se prilikom korišćenja u pravnom prometu koristi standardizovan oblik jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma. Definisan je način društvene brige o zaštiti i očuvanju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma, te utvrđen Savjet za standardizaciju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma, kao i upravni i inspekcijski nadzor.

U postupku ocjene usaglašenosti ovog zakona sa Ustavom Republike Srpske, pravnim sistemom i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), obrađivaču su date određene primjedbe i sugestije koje su prihvaćene i ugrađene u tekst Zakona.

Imajući u vidu naprijed navedeno, utvrđeno je da je Prijedlog zakona o zaštiti, očuvanju i upotrebi jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma, koji je u proceduru upućen po hitnom postupku, usaglašen sa Ustavom Republike Srpske, pravnim sistemom i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske i da se može uputiti u dalju proceduru.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj 17.03-020-2590/21 od 26. avgusta 2021. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Prijedloga zakona o zaštiti, očuvanju i upotrebi jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma (po hitnom postupku), nije ustanovljeno da pravo Evropske unije sadrži obavezne sekundarne izvore koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog Prijedlog zakona, te zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „neprimjenjivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Nematerijalno kulturno nasljeđe predstavlja praksu, prikaze, izraze, znanja, vještine, kao i sa njima povezane pokretnosti i kulturni prostori, koje zajednice, grupe i pojedinci prenose sa generacije na generaciju, koje ponovo i stalno stvaraju kao odgovor na svoje okruženje, odnos sa prirodom i istorijom i prepoznaju kao dio svog kulturnog nasljeđa, što im daje osjećaj identiteta i kontinuiteta.

Polazeći od toga da Republika Srpska uređuje i vodi brigu o kulturnim dobrima, kao i činjenicu da jezik srpskog naroda i ćiriličko pismo predstavljaju nematerijalno kulturno nasljeđe srpskog naroda i dio nematerijalne kulturne baštine od opšteg interesa za Republiku Srpsku, neophodno je utvrditi sistem mjera i zaštite.

U isto vrijeme, neophodno je utvrditi društvenu brigu i jedinstven pristup u očuvanju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma, te njegovog prenošenja sa generacije na generaciju.

Donošenje ovog zakona imaće pozitivan uticaj jer se osigurava zaštita i očuvanje jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa i osigurava prenošenje budućim generacijama u izvornom obliku, a takođe se osigurava širenje saznanja o vrijednostima i značaju jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma.

Zakon će imati pozitivan uticaj i na obrazovanje iz razloga što podstiče pravilno izražavanje, poznavanje i pravilnu upotrebu jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) data je mogućnost, izuzetno, za donošenje zakona po hitnom postupku u slučaju kada se zakonom uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje nisu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona po hitnom postupku bi moglo prouzrokovati štetne posljedice po život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija.

Budući da se radi o kulturnom dobru od izuzetnog značaja, neophodno je utvrditi sistem zaštite, očuvanja i način korišćenja jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma u Republici Srpskoj kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa, odnosno kulturnog dobra od izuzetnog značaja.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. definisan je predmet Zakona o zaštiti, očuvanju i upotrebi jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma.

Članom 2. definisan je pojam jezika srpskog naroda.

Članom 3. definisan je pojam ćiriličkog pisma.

Članom 4. propisano je da jezik srpskog naroda i ćiriličko pismo predstavljaju nematerijalno kulturno dobro od izuzetnog značaja za Republiku Srpsku.

Članom 5. definisan je pojam jezika srpskog naroda i ćiriličkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa.

Članom 6. propisano je da gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

Članom 7. propisano je šta obuhvata i predstavlja sistem zaštite i očuvanja jezika i pisma srpskog naroda.

Članom 8. definisan je jedinstveni pristup očuvanju jezika i pisma srpskog naroda kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa.

Članom 9. propisan je sistem stimulativnih mjera.

Članom 10. utvrđena je obaveza organizatora kulturne i druge manifestacije koje se finansiraju ili sufinansiraju iz javnih sredstava da, s ciljem promovisanja, očuvanja i njegovanja ćirilčkog pisma, imaju logo manifestacije ispisane na ćirilčkom pismu, u skladu sa propisima prema kojima se organizuju.

Članom 11. propisano je šta obuhvata i šta predstavlja društvena briga o zaštiti i očuvanju jezika i pisma srpskog naroda, kao i to da se o normiranju, njegovanju, unapređenju i zaštiti brine Savjet za standardizaciju jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma.

Članom 12. definisane su nadležnosti Savjeta za standardizaciju jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma.

Članom 13. propisano je ko vrši upravni, a ko inspekcijski nadzor nad primjenom zakona.

Članom 14. definisane su novčane kazne.

Članom 15. propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u sprovedeni proces metodologije kratke procjene uticaja propisa na Prijedlog zakona o zaštiti, očuvanju i upotrebi jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma (po hitnom postupku), Ministarstvo privrede i preduzetništva, u Mišljenju broj: 18.06-020-2592/21 od 26. avgusta 2021. godine, konstatuje:

– Prijedlog zakona nije planiran programima rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske za 2021. godinu.

– Obradivač je pravilno analizirao postojeće stanje i definisao problem u Obrascu o sprovođenju skraćenog PUP-a u pripremi i izradi nacrt/prijedloga propisa, te je problem sastavni dio „Razloga za donošenje zakona“.

– Obradivač je pravilno definisao ciljeve koji se žele postići donošenjem zakona.

U pogledu sprovođenja procesa konsultacija, obradivač je naveo da su sprovedene interesorne konsultacije.

Kod utvrđivanja opcija za rješenje problema, obradivač je naveo da je regulatorna promjena jedina opcija za rješavanje problema i postizanje ciljeva.

U vezi sa uticajem na poslovno okruženje, obradivač je naveo da se Prijedlogom ovog zakona stvaraju pravne pretpostavke da se republičkim propisima i propisima jedinica lokalne samouprave, u skladu sa posebnim zakonima, mogu ustanoviti poreske i druge administrativne olakšice za privredne i druge subjekte koji u svom poslovanju, odnosno u obavljanju djelatnosti odluče da koriste ćirilčko pismo, što uključuje i korišćenje ćirilčkog pisma u elektronskim medijima i prilikom izdavanja štampanih javnih glasila.

Što se tiče uticaja na javne budžete, obradivač je naveo da Prijedlog zakona neće imati uticaja na javne budžete.

U vezi sa socijalnim uticajima, obradivač je naveo da se Prijedlogom ovog zakona štiti jezik srpskog naroda i ćirilčko pismo, kao nematerijalno kulturno nasljeđe, utvrđivanjem

sistema zaštite, očuvanja i upotrebe jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma. Zaštita i očuvanje srpskog jezika i ćirilčkog pisma kao nematerijalnog kulturnog nasljeđa omogućíće prenošenje jezika srpskog naroda i ćirilčkog pisma budućim generacijama, kao i jačanje svijesti o značaju njegovog korišćenja.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Prijedlog zakona neće imati uticaja na životnu sredinu.

U vezi sa sprovođenjem propisa, obrađivač je naveo da će nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vršiti Ministarstvo prosvjete i kulture, a inspekcijski nadzor Republička uprava za inspekcijske poslove putem nadležnih inspektora.

Prijedlogom zakona ne definišu se nove formalnosti, niti se predviđa ukidanje i/ili izmjena postojećih formalnosti.

Ministarstvo privrede i preduzetništva je utvrdilo da je obrađivač, prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupio u skladu s metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.